

ISPARTA İLİ MADEN VE ENERJİ KAYNAKLARI

Isparta ili, Akdeniz Bölgesi'nin kuzeyinde Göller bölgesinde yer almaktadır. 8.933 km²'lik yüzölçümüne sahip olan Isparta ili, kuzey ve kuzeybatıdan Afyon ilinin Sultandağı, Çay, Şuhut, Dinar ve Dazkırı, batıdan ve güneybatıdan Burdur ilinin Merkez, Ağlasun ve Bucak, güneyden Antalya ilinin Serik ve Manavgat, doğu ve güneydoğudan ise Konya ilinin Akşehir, Doğanhisar ve Beyşehir ilçeleri ile çevrilmiştir. Rakımı ortalama 1050 metredir.

Isparta ve civarında, yüzeyleyen kaya birimleri otokton ve allokton olmak üzere iki gruba ayrılır. Otokton ve allokton grup içerisinde yer alan birimler yaşlıdan gence doğru şu şekildedir:

Otokton Birimler:

Söbüdağ Formasyonu.- Gri, bej renkli, orta-kalın katmanlı, çoğunlukla masif kireçtaşlarıyla temsil edilir.

Senirce Formasyonu.- Açık krem, boz renkli plakette pelajik kireçtaşlarından oluşmaktadır.

Kızılkırma Formasyonu.- Açık kırmızı, bordo, gri renkli şeyl, kıltaşı, çamurtaşı, türbiditik kumtaşı ve killi kireçtaşı ile bunlara arakatkılı çakıltaşı ve detritik kireçtaşı seviyelerinden oluşur.

Kayıköyü Formasyonu.- Egemen kaya türünü, kumtaşı, kumlu çakıltaşı, çakıltaşı, kırıntılı kireçtaşı ile, bunlar ile arakatkılı kıltaşı, killi kireçtaşı, çamurtaşı düzeyleri oluşturur.

Gölcük Formasyonu.- Egemen kaya türünü tuf, tüfit ve pomza serileri temsil eder. Üstünde ise, Kuvaterner yaşlı alüvyonlar yer alır.

Alüvyon ve Birikinti Konisi.- Isparta Ovası 300 m den fazla kalınlığa sahip alüvyonlarla örtülüdür. Alüvyonlara geç sağlayan birimler, kireçtaşları, ofiyolitik karmaşık ve Gölcük volkanizmasıdır.

Allokton Birimler:

Gökçebağ Ofiyolitik Karmaşığı.- Karmaşığı oluşturan kayalar serpantinit, gabro, diyabaz, çört, radyolarit ile değişik boyut ve yaşlardaki kumtaşı, kireçtaşı bloklarından meydana gelir.

Akdağ Kireçtaşı Birliği.- Birim masif görünümlü, kalın ve monoton bir kireçtaşı istifile temsil edilir. Isparta ve civarı, Toridler tektonik birliği içerisinde yer alır.

Isparta ili ve çevresinde MTA tarafından yapılan çalışmalarda endüstriyel hammadde, metalik maden ve enerji hammaddelerinin varlığı ortaya çıkarılmıştır. Ülkemizde yegane işletilebilir doğal kükürt maden yatağı Isparta-Keçiborlu'dadır. 1992 yılı elementer kükürt üretimi 22.700 ton olmuş ve 100.750 ton tüvenan cevherden üretilmiştir. Etimaden Keçiborlu kükürt işletmesi ekonomik ömrünü doldurduğu gerekçesiyle 1995 yılında tamamen kapatılmıştır.

Isparta ili merkez Gölcük Köyü pomza sahası, Gölcük kraterinin volkan bacasından çıkan küllerin sulu bir yüzeye düşerek ani soğumaya uğramasıyla oluşmuştur. Pliyosen yaşlı, piroklastik düzeyler içerisinde yer alan Gölcük pomza yatakları, kilometrelerce karelik geniş bir alanda yayılım göstermektedir. Pomza yataklarının kalınlığı 2-16 m. arasında değişirken, 30.983.250 m³ görünür+muhtemel+mümkün rezerv mevcuttur. Şarkikaraağaç-Felepinarı-Oyuktepe barit zuhuru metamorfik şistlerin alt seviyelerinde yeşil ve gri şistler içerisinde kamalar ve mercekler şeklindedir. % 73.69-96.96 (BaSO₄) tenörlü, 1.500-2.000 ton görünür + muhtemel rezerv tespit edilmiştir. Şarkikaraağaç-Kötürnek Yaylasında 300-400 ton görünür, 3.000-5.000 ton muhtemel manyezit rezervi belirlenmiştir.

Isparta ilinde Gökçebağ çevresinde bej renkli, Belence yakınlarında siyah renkli mermer yatakları bulunmaktadır. Isparta-Keçiborlu karayolunun 13. km.sinde Yassıdağ, Isparta-Sav yoluna yakın Minasın, Yalvaç (Kaşıkara) kil ve kireçtaşı yatakları mevcuttur. Bu yataklar Isparta'da bulunan çimento ve tuğla fabrikalarının hammadde ihtiyaçlarını karşılamaktadır.

Şarkikaraağaç (Bölükler, Feletepe, Çatlıköyü, Dedeçam, Üçkardeşler, Hatibinağıl Tepe) sahalarında % 24-35 Al₂O₃, % 14-38 Fe₂O₃ tenörlü, 21.776.000 ton görünür + muhtemel, Bağkonak (Kozluçay, Sudere) sahalarında % 34 – 37.50 Al₂O₃ tenörlü, 17.247.000 ton görünür ve Yalvaç (Sücüllü, Üzümlü T., Hacı Alabazdağı, Başyurt, Kireli) sahalarında da %34-47 Al₂O₃ tenörlü, 54.502.000 ton görünür rezerve sahip alüminyum yatakları mevcuttur. Ayrıca, Şarkikaraağaç, Bağkonak ve Yalvaç sahalarında ise 101.558.400 ton görünür+muhtemel alüminyum rezervi tespit

edilmiştir. Sütçüler-Kızıltepe zuhurunda kromit cevherleri bantlı tipte olup, en düşük % 5 ve % 36 Cr₂O₃ tenörlüdür. Ekonomik potansiyel arz eden bir zuhur değildir. Yankayaç ve kromit sınırı genellikle ilksel ve tektoniktir. Sütçüler-Karakilise sahasında % 3.49 Cu, % 0.86 Zn tenörlü, 4.000 ton görünür rezerv mevcuttur.

Isparta-Yarıkkaya sahasında 2800 Kcal/kg kalori değerine sahip 4.500.000 ton muhtemel ve 3.600.000 ton mümkün rezerve sahip linyit yatakları mevcuttur. Isparta-Akbelenli sahasında ise 1600 Kcal/kg kalori değerinde 278.000 ton muhtemel rezervli linyit yatakları yer almaktadır.

ALUMİNYUM (Al)

Şarkikaraağaç (Bölükler, Feletepe, Çatlıköyü, Dedeçam, Üçkardeşler, Hatibinağıl Tepe) Sahaları

Tenör : % 24-35 Al₂O₃, % 14-38 Fe₂O₃,
Rezerv :21.776.000 ton görünür + muhtemel rezerv.

Bağkonak (Kozluçay, Sudere) Sahası

Tenör : % 34 – 37.50 Al₂O₃
Rezerv :17.247.000 ton görünür rezerv.

Yalvaç (Sücüllü, Üzümlü T., Hacı Alabazdağı, Başyurt, Kireli) Sahaları

Tenör : % 34-47 Al₂O₃,
Rezerv : 54.502.000 ton görünür rezerv.

Şarkikaraağaç, Bağkonak ve Yalvaç Sahaları

Tenör :-,
Rezerv : 101.558.400 ton görünür+muhtemel rezerv.

BAKIR-ÇİNKO (Cu-Zn)

Sütçüler-Karakilise Sahası

Tenör : % 3.49 Cu, % 0.86 Zn,
Rezerv : 4.000 ton görünür rezerv.

BARİT (Ba)

Isparta-Şarkikaraağaç-Felepınarı-Oyuk Tepe Sahası

Tenör : % 73.69-96.96 BaSO₄
Rezerv : 1.500-2.000 ton Görünür + Muhtemel rezerv.

KROM (Cr)

Sütçüler-Kızıltepe Zuhuru

Tenör : % 36-40 Cr₂O₃,
Rezerv : Geçmiş yıllarda birkaç bin ton cevher üretilmiştir. Rezerve yönelik çalışma yoktur.

KÜKÜRT (S)

Isparta-Keçiborlu kükürt Sahaları

Tenör :%47-90S,
Rezerv :1.500.000 ton (toplam) Osmanlı'nın son dönemlerinden beri işletilmekte iken rezervin azalması ve üretim zorlukları nedeni ile işletmeye son verilmiştir.

MANYEZİT (Mag)

Şarkikaraağaç-Kötürnek Yaylası

Tenör :-
Rezerv : 300-400 ton görünür, 3.000- 5.000 ton muhtemel rezerv.

MERMER (Mr)

Atabey (İslamköy, Gökçeli), Eğirdir (Belence) Sahaları

Kalite : Bej, beyaz ve sarı-yeşil renkli iyi kalite mermer ve oniks mermerleridir
Rezerv : -

POMZA (Pom)**Isparta ili Merkez Gölcük Köyü Sahası**

Tenör :Orta,

Rezerv : 30.983.250 m³ görünür+muhtemel+mümkün rezerv.

TUĞLA-KİREMİT (TğKi)**İl civarında**

Kalite : İyi,

Rezerv : Rezerv konusunda bir çalışma yoktur.

OLİVİN (Ol)**Beyşehir**

Kalite : İyi,

Rezerv : İşletme yapılmaktadır.

LİNYİT

Saha Adı	Rezerv (1000 ton)								Analiz Sonuçları				Eş değeri (1000 ton)		Kullanım Yeri	İşletme Şekli
	Görünür	Muhtemel	Mümkün	Toplam	Kaynak	Potansiyel	Genel Toplam	İşletilebilir	Su %	Kül %	S %	AİD KCal/kg	Petrol	Taş Kömürü		
Yarıkkaya	-	4.500	3.600	8.100	-	-	8.100	-	25,00	22,61	2,41	2800	2268	3.240	Teshin	Açık Kapalı
Akbelenli	-	278	-	278	-	-	278	-	21,25	42,14	-	1600	44	64	Teshin	Kapalı
TOPLAM	-	4.778	3.600	8.378	-	-	8.378	-					2312	3.304		